



OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

LEIDRAAD ROK VTH 2025-2028

Toelichting ambities en doelstellingen





Inhoudsopgave

	Inleiding	4
1	Veiligheid	5
	1.1 Omgevingsveiligheid	5
	1.2 Ondernijning en milieucriminaliteit	7
2	Gezondheid	8
	2.1 Luchtkwaliteit: fijnstof en stikstof (NOx)	9
	2.2 Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)	11
3	Duurzaamheid	13
	3.1 Energiebesparing	14
	3.2 Circulaire economie	16
4	Leefbaarheid	18
	4.1 Geluid- en geurhinder	19
5	Basis op orde	21
	5.1 Actueel bedrijvenbestand	22



Inleiding

Beste lezer,

Afgelopen jaar hebben wij met veel enthousiasme gewerkt aan het ROK VTH 2025-2028. Met een ambtelijke werkgroep, een afvaardiging van het GPO, zijn de ambities voor de komende jaren voor vergunningverlening, toezicht en handhaving verkend. Vanuit onze bestuurders kwam het verzoek om voor toezicht concrete doelstellingen voor de leefomgeving te formuleren. Met toezicht kan de ODZOB namelijk bijdragen aan de lokale beleidsdoelstellingen. Hiervoor is deze Leidraad ROK VTH 2025-2028 opgesteld.

Samen met de ambtelijke werkgroep hebben we bepaald welke thema's en ambities voor de komende 4 jaar voor onze deelnemers belangrijk zijn. Het was daarbij de kunst om een gemeenschappelijke deler te vinden in het milieubeleid van onze 21 deelnemers. We hebben vervolgens thema's geselecteerd waaraan we de komende 4 jaar extra aandacht gaan besteden door toezicht. Daarmee brengen we focus aan in het projectmatig toezicht. De taken op het gebied van klachten, risicogericht toezicht en handhaving hebben hun eigen methodiek.

Samen met de collega vakspecialisten zijn de 8 ambities verder uitgewerkt: Wat is het onderliggende probleem? Over welke bedrijven of activiteiten hebben we het? Waar treffen we die aan? Daarna volgt een uitwerking van de (abstracte) ambitie naar concrete doelstellingen. Het bevoegd gezag kan diverse instrumenten inzetten om deze doelstellingen te realiseren. In deze Leidraad is alleen gekeken naar de inspanning vanuit toezicht (en soms vergunningverlening) om bij te dragen aan de doelstellingen.

Tot slot hebben we prestatie-indicatoren geformuleerd die zichtbaar kunnen maken wat of hoe toezicht bijdraagt aan de betreffende ambitie. Deze Leidraad gaat ons helpen om de komende 4 jaar focus te houden op de ambities voor de leefomgeving. Het bepaalt mede de jaarlijkse keuze voor de toezichtprojecten en ook de focus binnen een project.

Het is een dynamisch document. De buitenwereld verandert, waardoor ambities kunnen verschuiven of nieuwe onderwerpen zich aandienen. Voortschrijdend inzicht zal uitwijzen of de voorgestelde aanpak voor

toezicht en vergunningverlening realistisch en afdoende is. Het ontwikkelen van de (juiste) prestatie-indicatoren is een punt van aandacht. Als er aanleiding is om de Leidraad aan te passen, zullen we dat in overleg met onze deelnemers doen.

Deze Leidraad geeft naar onze mening een goede invulling aan het verzoek van onze bestuurders om concrete doelstellingen te formuleren. Met de uitwerking per ambitie wordt ook duidelijk waar toezicht een verschil kan maken in de fysieke leefomgeving.

Natascha Jonkergouw,
programmaleider ROK VTH ODZOB

Huub Verhagen,
ROK manager ODZOB

Deze Leidraad is opgesteld door ODZOB-collega's Mario Kanits, Esther Sanders, Jasper Simons en voorzitter van het GPO Sieb Wedzinga.



1. Veiligheid

1.1 Omgevingsveiligheid

Inleiding

Binnen de regio Zuidoost-Brabant zijn 28 bedrijven aanwezig die geclassificeerd zijn als risicorelevant bedrijf (RRB). Deze bedrijven kenmerken zich door de grootschalige opslag van gevaarlijke stoffen net onder de drempelwaarde van de Seveso-richtlijn.

Daarnaast zijn er per gemeente zogenaamde aandachtsbedrijven. Dit zijn bedrijven met een bovengemiddelde milieu-impact die zich kenmerkt door:

- Meer dan 25 klachten van meerdere omwonenden per jaar;
- bestuurlijke gevoeligheid al dan niet in combinatie met mediagevoeligheid;
- grootschalige opslag van gevaarlijke stoffen (risicorelevant maar hebben niet de beschikking over een systeem waardoor interventie-toezicht niet kan worden uitgevoerd).

Dit kunnen dus RRB zijn maar het hoeft niet. Wij vinden het belangrijk beide soorten bedrijven in beeld te hebben en te inspecteren, om op deze wijze de risico's voor de omgeving in te perken.

Als er zich bij voornoemde bedrijven incidenten voordoen is het belangrijk daarvan te weten, te leren en terug te koppelen. Als we dit structureren zijn we in staat een beeld te krijgen van de risico's en hoe die te beperken.

Daarbij is het van belang dat bedrijven met milieubelastende activiteiten (MBA's) met een extern veiligheidsrisico in beeld zijn. Het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) vereist namelijk dat deze activiteiten daarin zijn opgenomen. Door die systematisch te inspecteren zijn we in staat om hier enerzijds de risico's in te perken en anderzijds het REV te actualiseren.

Thema

Veiligheid

Gebiedssoort

Bedrijven waar omgevingsveiligheid een relevant issue is, bevinden zich meestal in het industriële gebied. Maar gelet op de potentieel grote effecten, kunnen veiligheidsrisico's tot in de woonomgeving reiken, binnen of buiten de bebouwde kom.

Doelgroep/Scope

- Risicorelevante bedrijven
- Aandachtsbedrijven
- Opslagvoorzieningen gevaarlijke stoffen

Incidenten

Incidenten kunnen zich voordoen binnen de verschillende domeinen, zowel in het industriële als het agrarische domein.

Gelet op

- de aanpak van risicorelevante bedrijven (RRB);
- de Omgevingswet en de significante effecten op de leefomgeving;
- de hoeveelheid risicorelevantie activiteiten (in het kader van het REV) in onze regio;
- het feit dat het aspect veiligheid onder de Omgevingswet is aangescherpt (onder andere aandachtsgebieden en zeer kwetsbare gebouwen en locaties).

Ambitie

We willen door toezicht de omgevingsveiligheid verbeteren en de kans op incidenten met gevaarlijke stoffen en overlast beperken.

Doelstelling(en)

Wij willen (in 2028):

1. De naleving van regels afdwingen bij alle bezochte bedrijven met de opslag van gevaarlijke stoffen:
 - a. Het meldgedrag van incidenten door alle bezochte bedrijven optimaliseren;
 - b. incidentinformatie op een toegankelijk en goed ontsluitbare manier vastleggen en benutten om te leren van incidenten;
 - c. informatie opvragen om het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) daarmee te vullen.
2. In samenwerking met Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en/of Waterschap alle (28) risicorelevante bedrijven jaarlijks bezoeken op basis van de methodiek interventietoezicht.
3. (jaarlijks) De aandachtsbedrijven bezoeken op basis van een maatwerkaanpak.

Aanpak

A. Vergunningverlening

- Wij passen vergunningen aan de laatste versies van de PGS-richtlijnen aan.
- Wij beoordelen milieumeldingen en -vergunningen extra op de indieningsvereisten voor externe veiligheid.

B. Toezicht en handhaving

Risicorelevante bedrijven

- Alle 28 risicorelevante bedrijven worden jaarlijks bezocht.
- De bedrijven die deze methodiek 'niet aankunnen' bezoeken we ook jaarlijks maar dan via het spoor van de aandachtsbedrijven.

Aandachtsbedrijven

- De aandachtsbedrijven bezoeken we jaarlijks op basis van een, met de deelnemer, afgestemde aanpak.

Incidenten (ongewone voorvallen)

- Bij alle bezochte bedrijven de meldingsverplichting, ingevolge een ongewoon voorval (OVV), onder de aandacht brengen.
- Een jaarlijkse analyse maken van gemelde incidenten en zo nodig zoeken we samen met het bedrijf naar een oplossing.
- Deze analyse inbrengen in de jaarlijkse programmering.

MBA's met extern veiligheidsrisico

Wij houden verscherpt toezicht op de naleving van de PGS 15-29-13 en 37 door:

- in brancheprojecten de beoordeling van de opslag van gevaarlijke stoffen als standaard mee te nemen;
- jaarlijks de overtredingen te monitoren en te evalueren;
- audit aanpak in geval van risicorelevante bedrijven (interventie toezicht);
- informeren van de bedrijven over de effecten van hun activiteiten en hoe te handelen bij incidenten;
- uniform incidentinformatie vastleggen;
- Het REV actualiseren met de opgehaalde informatie.

Indicatoren

- Aantal inspecties en resultaten van de uitgevoerde controles bij RRB, aandachtsbedrijven en MBA's met EV risico's;
- aantal meldingen ongewoon voorval inclusief oorzaak en gevolg;
- aantal overtredingen vastgesteld ten aanzien van de opslag van gevaarlijke stoffen;
- aantal uitgevoerde handhavingsacties/sancties;
- actualiteit REV (twee keer per jaar toets).

1.2 Ondermijning en milieucriminaliteit

Inleiding

De aanpak van ondermijnende criminaliteit staat hoog op de agenda, zowel landelijk als bij de gemeenten in ons werkgebied. Bedrijven zijn steeds vaker een dekmantel voor criminele activiteiten. Wij zien deze vermenging in een aantal branches terug zoals bij garagebedrijven, agrarische bedrijven, horeca en afvalverwijderingsbedrijven. Van een groot deel van de bedrijfspanden, opslagboxen, stallen en loodsen in de regio is het feitelijke gebruik onbekend. Zicht van de overheid ontbreekt of is versnipperd over verschillende organisaties, waarmee het risico op ondermijnende activiteiten toeneemt. In de aanpak van ondermijning trekken we op met de diverse interventieteams.

Thema

Veiligheid en leefbaarheid

Gebiedssoort

De focus ligt op de gehele regio waarbij de signalen vanuit de regionale structuur leidend zullen zijn.

Doelgroep/Scope

Het thema haakt aan op de processen van toezicht en handhaving. Inzet vindt plaats binnen een breed scala aan branches zoals

transporteurs en verwerkers van afval en grond. Leidend is altijd de inbreng en aanpak vanuit de regionale structuur (PIT, DIT, KIT).

Gelet op

- de ontwrichtende effecten van ondermijnende (milieu)criminaliteit op onze samenleving;
- de gezondheids- en milieuschade die illegale activiteiten met zich mee kunnen brengen;
- de oneerlijke concurrentie-verhoudingen (financieel gewin) die het overtreeders oplevert door het niet naleven van belangrijke milieuregels.

Ambitie

Ondermijnende activiteiten in specifieke branches bestrijden en in de toekomst tegengaan door toezicht.

Doelstelling(en)

Wij willen (in 2028):

1. Ondermijning samen met de andere overheidspartners zoveel mogelijk aan het licht brengen, aanpakken en barrières opleggen. In de regionale samenwerking van interventieteams leveren we een bijdrage door:

- a. Signalen van ondermijning in te brengen in de regionale structuur voor ondermijning (PIT, DIT, KIT);
- b. deel te nemen aan gezamenlijke acties.

Aanpak

A. Vergunningverlening

Vergunningverlening vindt plaats op basis van het reguliere toezichts- en handavingsproces.

B. Toezicht en handhaving

Proactieve bijdrage aan ondermijningsacties van de gemeenten binnen meerdere branches:

- deelname aan de gezamenlijke inspecties met regionale interventieteams, inclusief het delen van informatie en data-analyses;
- het (blijven) opleiden van toezichthouders in het herkennen van signalen van ondermijnende activiteiten.

Indicatoren

- Aantal keren dat ondermijning in samenwerking met ketenpartners effectief bestreden werd;
- aantal ondermijningsacties waaraan door ons is deelgenomen;
- aantal integraal gecontroleerde bedrijfspanden samen met de interventieteams per gemeente.



2. Gezondheid

2.1 Luchtkwaliteit: fijnstof en stikstof (NOx)

Inleiding

Fijnstof en stikstof leiden tot verslechtering van gezondheid en de natuurwaarden. Het gaat hier met name om de vermindering van de uitstoot van fijnstof (PM10 en PM2.5) en stikstofverbindingen (stikstofdioxide (NO_x), ammoniak (NH₃)). Fijnstof komt vrij bij verbrandingsprocessen en bij veehouderijen en heeft een negatieve invloed op de gezondheid (o.a. longproblemen), ook bij lage concentraties. Daarnaast draagt NO_x, samen met NH₃, bij aan de stikstofdepositie op kwetsbare natuurgebieden.

Het terugdringen van stikstofemissie is noodzakelijk voor het beschermen van kwetsbare natuur maar ook om nieuwe ontwikkelingen zoals bouwplannen en industriële uitbreidingen mogelijk te maken. De maatregelen vanuit het klimaatakkoord leiden ook tot een verminderde uitstoot van emissies van fijnstof maar vooral NO_x.

Bij het terugdringen van de emissie zijn de eisen uit het Bal en de vergunningvoorschriften leidend. Er ligt een relatie met geurhinder waarvoor het omgevingsplan regels stelt.

Thema

Gezondheid en leefbaarheid

Gebiedssoort

De bron van het probleem ligt bij industrie en veehouderijen. Verkeer is voor fijnstof en stikstofdioxiden een nog grotere bron, alleen valt die niet onder de scope van het ROK VTH. Hetzelfde geldt voor particuliere houtstook alsook het uitrijden van mest op landbouwgronden.

Stikstofverbindingen zijn, blijkt uit rapportages van het Regionaal Meetnet, vooral in stedelijk gebied een probleem, ammoniak vooral in landelijk gebied. Fijnstof is in beide gebieden een ongeveer even groot probleem. Lokale pieken voor stikstofdioxiden vinden vooral plaats bij drukke verkeersverbindingen, bij Eindhoven Airport en dichtbij pluimveehouderijen.

Overschrijdingen van de EU-grenswaarden van fijnstof vinden volgens de meest recente luchtrapportages enkel nog bij pluimveehouderijen plaats.

Doelgroep/Scope

Veehouderijen:

Wat betreft ammoniak: een goede werking van emissiearme stalsystemen.

Wat betreft fijnstof: met name de pluimveehouderijen zijn een bron.

Industrie:

Wat betreft fijnstof:

- goede werking/keuring stookinstallaties;
- mobiliteit: transportbewegingen, woon-werkverkeer medewerkers (vervoersmanagement).

Voor de aanpak gaat het om de processen van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Gelet op

- De fijnstofproblematiek in de regio (zie omgevingsanalyse 2023);
- de resultaten die het Regionaal Meetnet laat zien;
- het Schone Luchtakkoord (voor de gemeenten die hierbij zijn aangesloten);
- het eindrapport van de Brabantse GGD'en (mei 2022) over de luchtkwaliteit en gezondheid in de provincie Noord-Brabant.

Ambitie

Wij willen met toezicht op de regels de schade aan gezondheid en natuurwaarde door emissie van fijnstof en stikstof (NO_x) beperken.

Doelstellingen

Wij willen (in 2028):

1. Risicogericht toezicht bij veehouderijen blijven uitvoeren (BLOK 3): de prioriteit is gericht op een goede werking van systemen die een grote hoeveelheid ammoniak van veehouderijen reduceren dichtbij stikstofgevoelige natuurgebieden.
2. Toezien op regels voor fijnstof als bijdrage aan de huidige EU-grenswaarden voor fijnstof in 2030:
 - a. Alle stookinstallaties (met een nominaal thermisch ingangsvermogen van meer dan 100 kW.) voldoen aan de wettelijke norm.
 - b. Toezien dat de bedrijven met meer dan 100 werknemers maatregelen treffen voor personenmobiliteit.

Aanpak

A. Vergunningverlening

- Handelen volgens het door de provincie Noord-Brabant en andere omgevingsdiensten vastgestelde Handelingsperspectief;
- het opnemen van uitstootbeperkende voorschriften en mogelijk scherp vergunnen zoals bedoeld in het SLA (grenswaarde = onderkant BBT-range);
- deelname aan pilotprojecten waarin gemeten wordt aan huisvestingssystemen en innovatieve stallen (onder andere vergunnen proefstallen);
- toetsen van aanvragen aan de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderijen (BZV).

B. Toezicht en handhaving

- Bij veehouderijen vooral controleren op de goede werking van emissiearme stalsystemen (met name luchtwassystemen, emissiearme vloeren, etc.) (risicogericht BLOK 3);
- toezien of de Best Beschikbare Technieken (BBT) worden toegepast;
- een goede monitoring van vergunde emissies;
- betere afstemming met de provincie over natuurwetgeving;
- installatie gerichte aanpak bij stookinstallaties;

- het door vergunningen en toezicht jaarlijks bijhouden van een dashboard met de uitgevoerde controles en vergunde emissiegegevens;
- deelname aan pilotprojecten waarin gemeten wordt aan huisvestingssystemen en innovatieve stallen.

Indicatoren

- Aantal beoordeelde verkeervoerplannen;
- percentage gecontroleerde bedrijven;
- oplevering van een dashboard voor veehouderijen;
- het doorlopend actualiseren van de Kernregistratie Dieren;
- jaarlijks overzicht vergunde emissiegegevens;
- aantallen overschrijdingsdagen van de fijnstofnormen in de regio (per jaar);
- percentage stookinstallaties in Scios-register opgenomen.

2.2 Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

Inleiding

De verspreiding van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), zoals PFAS, is een ernstige bedreiging voor het milieu en voor mensen en dieren. Deze stoffen zijn gevaarlijk voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld de voortplanting belemmeren, kankerverwekkend zijn of slecht afbreekbaar zijn en zich daardoor in de voedselketen ophopen.

ZZS komen in het milieu (lucht, water of bodem) terecht via fabrieken die uitstoten naar de lucht of afvalwater lozen in riolering. Zelfs als we producten met deze stoffen (impregneer- en/of smeermiddelen) gebruiken, kunnen ze in het milieu belanden.

Via wetgeving proberen we de uitstoot van ZZS te verminderen en bestaande verontreinigingen te beheersen. Er komen echter steeds weer nieuwe stoffen bij. Hierdoor moeten we proactief maatregelen blijven nemen om te voorkomen dat ZZS schade aanricht aan het milieu en gezondheidsproblemen veroorzaakt voor mens en dier.

Thema

Gezondheid

Gebiedssoort

Bedrijven die ZZS uitstoten of lozen, bevinden zich veelal binnen het industriële domein. Deze bedrijven zijn in hoofdzaak gevestigd op industrieterreinen maar zijn evengoed daarbuiten vertegenwoordigd.

Doelgroep/Scope

Alle bedrijven die ZZS uitstoten naar de lucht, water of bodem.

Gelet op

- De actuele wetgeving ten aanzien van de emissie van ZZS.
- Het feit dat er regelmatig nieuwe stoffen bijkomen.

Ambitie

We willen op basis van meer kennis en toezicht de schade aan gezondheid van mens en dier door de emissies van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) beperken.

Doelstellingen

Wij willen (in 2028):

1. Bij vergunningplichtige bedrijven die ZZS emitteren (lucht en water) toezien op Vermijdings- en reductieprogramma's (VRP):
 - a. Een beeld hebben verkregen van de emissies van ZZS bij de bedrijven die het grootste risico leveren.
 - b. Bij alle bedrijven die we bezoeken informatie ophalen ten aanzien van mogelijke emissies van ZZS.

Aanpak

A. Vergunningverlening

- Bij ingediende meldingen ingevolge het Bal willen we een beoordeling van potentiële emissies van ZZS;
- daar waar mogelijk ‘scherp vergunnen’ bij zowel industriële als agrarische bedrijven;
- in geval van vergunningplichtige bedrijven willen we ingediende vermijdings- en reductieprogramma’s beoordelen en borgen in de vergunning(en).

B. Toezicht en handhaving

- Toezicht en handhaving bij (hoog) risico bedrijven, op basis van de resultaten van een (jaarlijkse) inventarisatie ZZS;
- we gaan op basis van een jaarlijkse inventarisatie van branches de meest risicovolle bedrijven bevragen, beoordelen en inspecteren;
- we gaan bij alle controles die we uitvoeren informatie verzamelen over bedrijven die ZZS blijken te emitteren;
- in die gevallen dat bij meldingen ingevolge het Bal blijkt dat het bedrijf mogelijk ZZS emiteert, gaan we een opleveringscontrole uitvoeren en informatie ophalen;
- we willen regionaal in geval van 4 bedrijven jaarlijks zelf metingen uitvoeren, zodanig dat kan worden bevestigd dat het bedrijf ‘in control’ is als het gaat om de emissie van ZZS (project Meten is weten);

- in geval van vergunningplichtige bedrijven willen we toezien op indiening en implementatie van Vermijdings- en reductieprogramma’s (VRP).

Indicatoren

- Aantal bezochte bedrijven in het kader van de branchebenadering/ jaarlijkse inventarisatie;
- aantal bedrijven met tekortkoming en uitgevoerde hercontroles en/of opgelegde bestuurlijke maatregelen;
- aantal bedrijven dat een melding ingevolge het Bal heeft ingediend en waar van emissie van ZZS sprake is;
- aantal ontvangen meldingen en aantal opleveringscontroles wat betreft ZZS;
- aantal vergunningen die zijn aangescherpt met een Vermijdings- en reductieprogramma (VRP).



3. Duurzaamheid

3.1 Energiebesparing

Inleiding

Energiebesparing is een belangrijk onderdeel van de landelijke en lokale klimaataanpak waarin de klimaatdoelen staan. Energiebesparing is daarnaast aantrekkelijk voor de energiegebruiker omdat het tot kostenbesparing leidt. Ook gaan we hernieuwbare bronnen benutten zoals zon en wind en zal de mobiliteit worden teruggedrongen door mobiliteitsmanagement. Het betekent minder inzet van fossiele brandstoffen.

Bedrijven met een energiegebruik

Bedrijven met een energiegebruik vanaf 50.000 kWh elektra of 25.000 m³ aardgas(equivalent) per kalenderjaar hebben een energiebesparings- en informatieplicht. Deze verplichtingen zijn vastgelegd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). De bedrijven kunnen invulling geven aan de energiebesparingsplicht door gebruik te maken van de lijst met erkende maatregelen (EML). Deze maakt onderscheid tussen gebouw-, proces- en faciliteitgebonden maatregelen.

Toezicht op de energiebesparing gebeurt in samenwerking met de andere Brabantse omgevingsdiensten. Deze samenwerking

is gericht op het zo efficiënt en eenduidig mogelijk uitvoeren van onze taken. Voor de periode 2022 tot en met 2026 heeft de Rijksoverheid een specifieke uitkering (SPUK THE) beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het energietoezicht. Momenteel bekostigen we ongeveer 10% van het energietoezicht via het ROK. Het overige toezicht pakken we tot en met 2026 op vanuit SPUK THE.

Uitstoot door personenmobiliteit

Bijna de helft van de uitstoot door personenmobiliteit komt door woon-werkmobiliteit en zakelijke mobiliteit. Het Klimaatakkoord legt afspraken vast voor het verduurzamen van werkgebonden personenmobiliteit. In het Bal zijn regels opgenomen die vanaf 1 juli 2024 in werking zijn getreden. Hiermee wordt de CO₂-emissie door werkgebonden personenmobiliteit landelijk in 2030 met 1,5 Mton verminderd.

Thema

Duurzaamheid

Gebiedssoort

Energiegebruik en -besparing zijn gebiedsonafhankelijk. In elk individueel bedrijf of instelling wordt energie gebruikt en zijn er mogelijkheden tot besparing.

Doelgroep/Scope

Energiebesparingsplicht Bal en Bbl

De wettelijke verplichtingen gelden alleen voor doelgroepen met een minimaal energieverbruik. We maken onderscheid tussen 2 groepen:

- bedrijven en instellingen met informatieplicht (energieverbruik boven 50.000 kWh elektra en/of 25.000 m³ aardgas (equivalent));
- bedrijven en instellingen met informatie- EN onderzoeksplicht (energieverbruik boven 10 miljoen kWh elektra en/of 170.000 m³ aardgas (equivalent)).

Voor beide doelgroepen houden we toezicht op het voldoen aan de informatie-, onderzoeksplicht en het realiseren van de erkende maatregelen. De ontvangen rapportages en onderzoeken geven steeds meer inzicht in het energiegebruik van bedrijven en instellingen.

Werkgebonden personenmobiliteit

De regeling in het Bal (afdeling 18.1) richt zich op ondernemingen en publieke rechtspersonen met 100 of meer werknemers. Voor hen gelden regels voor het laten reizen van een werknemer tussen woon- of verblijfplaats en de locatie van het werk (woon-werkmobiliteit). Ook gelden regels voor de zakelijke mobiliteit waaronder

het laten reizen van een werknemer tijdens het werk. Het gaat daarbij om reizen binnen Nederland en over land. Er dient jaarlijks een rapportage te worden ingediend met gegevens over onder andere de vervoersbewegingen, gebruikt transportmiddel en brandstof.

Gelet op

- De opgave om in 2030 49% CO₂-reductie te hebben bereikt t.o.v. 1990;
- de ambitie om in 2030 de landelijke CO₂-emissie door werkgebonden personenmobiliteit met 1,5 Mton te hebben vermindert;
- het hoge energiegebruik in de regio;
- de informatie- en energiebesparingsplicht;
- de rapportageverplichting voor werkgebonden personenmobiliteit (WPM).

Ambitie

Wij willen de CO₂ emissie verminderen door toe te zien op energiebesparing bij bedrijven.

Doelstelling(en)

Wij willen (in 2028):

1. De naleving op de informatieplicht, de energiebesparingsplicht en de onderzoeksplicht door toezicht stimuleren en waar nodig (risicogericht) handhaven:
 - a. Met (administratief) toezicht 80% van de middel- en grootgebruikers in beeld hebben;
 - b. de verplichte energierapportages

- en -onderzoeken hebben ontvangen en beoordeeld;
- c. door toezicht zorgen dat bedrijven voldoen aan de verplichtingen uit de WPM.

Aanpak

A. Vergunningverlening

- In vergunningen nemen we relevante voorschriften op voor informatie-, onderzoeks-, en rapportageplicht.

B. Toezicht en handhaving

- We controleren of bedrijven uitvoering geven aan de energiebesparings- en verduurzamingsmaatregelen;
- jaarlijks controleren we een selecte groep bedrijven waarvan we uit beschikbare informatie weten dat hun gebruik boven de grenswaarde ligt (> 25.000 m³ gas of 50.000 kWh stroom);
- we controleren bedrijven op:
 - de informatie- en onderzoeksplicht;
 - de energiegegevens;
 - het aantal werknemers;
- we nemen de beoordeling van de energieonderzoeken mee in de jaarplanning van het toezicht (SPUK THE);
- we ontwikkelen een dashboard dat inzicht geeft in de uitvoering van de Erkende Maatregelenlijsten (ELM) bij bedrijven (SPUK THE);

- we geven inzicht in de CO₂ reductie (mede als gevolg van toezicht);
- we schrijven de bedrijven aan die niet hebben voldaan aan de rapportageplicht voor personenmobiliteit.

Indicatoren monitoring

- Aantal bezochte bedrijven.
- Aantal vastgestelde overtredingen:
 - Procesgebonden
 - Gebouwgebonden
 - Faciliteitgebonden
- Het gemiddeld aantal overtredingen per bedrijfscontrole.
- Aantal ontvangen en beoordeelde energieonderzoeken.
- Aantal ontvangen rapportages informatieplicht.
- Beschikbaar dashboard.
- Inzicht in behaalde CO₂ reductie als gevolg van toezicht.
- Aantal ingediende rapportages personenmobiliteit.

3.2 Circulaire economie

Inleiding

In 2030 moet Nederland 50% minder grondstoffen verbruiken en in 2050 moet Nederland een volledige circulaire economie hebben. In deze circulaire economie bestaat geen afval en gebruiken we grondstoffen steeds opnieuw. Zowel nieuwe als bestaande bedrijven zijn bezig met het ontwikkelen van circulaire initiatieven. Ze waarderen reststromen zodat ze het als product of als grondstof kunnen gebruiken.

Deze landelijke doelstelling is deels uitgewerkt via het Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP) en zal in 2025 vervangen worden door het Circulair Materialen Plan. De ODZOB voerde in 2024 in beperkte mate taken uit op het gebied van circulaire economie. Door de opgave vanuit omgevingsvisies en -plannen van provincie en gemeenten en door ontwikkelingen in de markt, verwachten we een sterker beroep op toezicht en vergunningverlening. Voor toezicht betekent dit bijvoorbeeld extra toezicht op afvalstromen, besparing en hergebruik van grondstoffen. Vergunningverlening krijgt onder andere te maken met bedrijven die willen experimenteren en afval als grondstof willen inzetten. Afgewogen moet worden of daar milieurisico's aan kleven (einde afval). Ook kunnen via vergunningverlening voorschriften

voor afvalscheiding en afvalpreventie worden opgenomen.

Als de ODZOB niets doet, zijn er risico's zoals:

- Bedrijven die onvoldoende hun afval scheiden en/of het niet op de juiste wijze afvoeren en laten verwerken;
- bedrijven die afval inzetten als grondstof en dus eigenlijk afval verwerken zonder dat ze dat mogen (einde-afvalstatus nodig);
- bedrijven die experimenteren met afval als grondstof zonder dat dat is toegestaan, met mogelijke milieurisico's als gevolg (bijvoorbeeld ZZS in de keten);
- laagwaardige verwerking van afval, terwijl hoger op de R-ladder van circulariteit mogelijk is.

Het MT van de ODZOB heeft 27 februari 2024 ingestemd met het instellen van een multidisciplinaire werkgroep circulaire economie die een uitvoeringsagenda maakt en uitvoert. Relevante hoofdprocessen binnen de aanpak zijn vergunningverlening, toezicht en handhaving waaronder ook ketentoezicht, advisering/beleid en ruimtelijke advisering.

Thema

Duurzaamheid

Gebiedssoort

Het gaat om alle gebiedssoorten in het werkgebied van de ODZOB.

Doelgroep/Scope

- Het betreft alle werkgebieden van de ODZOB, waarbij vooral de maakindustrie en de afvalsector relevant zijn.
- Daarbij is aandacht nodig voor de ketens van materiaalstromen, waarbij we jaarlijks op 1 of enkele ketens focussen.
- Voor toezicht op de afvalketen is vaak samenwerking met ketenpartners (met name andere omgevingsdiensten en IL&T) nodig. Dit is elders al geregeld.

Gelet op

- De ambitie om in 2030 50% minder grondstoffen te verbruiken;
- de ambitie om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben;
- de te verwachten initiatieven en pilots van bedrijven om nieuwe circulaire initiatieven te ontwikkelen;
- de opwaardering van reststromen (nu vaak nog afval) om deze als product of grondstof te gaan gebruiken;
- de toenemende kans op onverantwoorde en ongewenste verwerking van reststoffen;
- de wet- en regelgeving voorziet nog niet

goed in de transitie naar een circulaire economie, maar er zijn of komen wel mogelijkheden: Het Besluit Omgevingswet maakt het mogelijk om een afvalpreventie-onderzoek in de vergunning voor te schrijven;

- met het nieuwe Circulair Materialen Plan dat het Landelijk Afvalbeheer Plan vervangt en dat naar verwachting in 2025 in werking treedt, komen er meer mogelijkheden voor hoogwaardiger afvalverwerking;
- door Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV) voor verschillende stromen, is er een markt voor recycling en verwerking;
- de taak van de ODZOB om toe te zien op de juiste verwerking.

Ambitie

Wij willen de circulaire economie bevorderen door het vergroten van kennis hierover.

Doelstelling

Wij willen (in 2028):

Indien wetgeving komt over circulaire economie (zoals hoogwaardiger verwerken en toepassen van grondstoffen), hierop toezien bij betreffende bedrijven.

Aanpak

A. Vergunningverlening

- Gebruik maken van de ruimte in de huidige regelgeving als het gaat om:
 - Keuze voor grondstoffen (preventie)
 - Verantwoord opwaarderen en hergebruiken van afvalstoffen
 - De aanpak van belemmeringen

B. Toezicht en handhaving

- We blijven (risicogericht) controleren of bedrijven hun afvalstromen gescheiden houden;
- waar mogelijk en zinvol bedrijven informeren over verantwoord gebruik maken van (secundaire) grondstoffen. Hiervoor definiëren we een aantal concrete uitvoeringsprojecten.
- jaarlijks maken we ook minimaal één circulaire keten inzichtelijk aan de hand van een project. De keuze van de keten(s) baseren we op de geschatte te behalen milieuwinst. Hiervoor gebruiken we o.a. LMA data.

ODZOB breed

- Kennis ontwikkeling
- Kennis en ervaringen uitwisselen via multidisciplinaire werkgroep
- Initiatieven en issues bespreken in het AWM-overleg

Indicatoren

- Aantal behandelde aanvragen met circulaire elementen.
- Aantal adviesvragen bij het Circulaire Economieadviesloket (alleen indien in opdracht provincie).
- Aantal uitgevoerde pilots en ketenprojecten.
- Opgesteld en uitgevoerd opleidingsprogramma Circulaire Economie.
- Aantal einde-afvalbesluiten.
- Aantal uitgevoerde controles en ketenanalyses.
- Aantal ingezette handhavingstrajecten.
- Aantal nieuwe instrumenten ingezet (naast de wettelijke uitvoeringstaken ontstaan er taken als stimulering, advisering, verbinding, opheffen belemmeringen).



4. Leefbaarheid

4.1 Geluid- en geurhinder

Inleiding

Geluid- en geurhinder van milieubelastende activiteiten (MBA's) hebben een negatief effect op de gezondheid, de leefbaarheid en de natuur. Tegelijk worden er steeds meer woningen gebouwd nabij geluid- en geurbronnen, waarmee het risico op hinder verder toeneemt. We moeten de balans tussen leefbaarheid en het ruimtegebruik dus goed in de gaten houden.

De focus ligt op:

- Snel en effectief optreden bij klachtsituaties;
- het verminderen van geluid- en geurhinder bij MBA's.

Thema

Leefbaarheid en gezondheid

Gebiedssoort

Geluid- en geurhinder spelen met name in het stedelijk gebied en in mindere mate in het landelijk gebied.

Doelgroep/Scope

Geluidsaspecten

- Procesindustrie: metaalbewerking, houtbewerking, transportbedrijven, op- en overslagbedrijven
- Horeca (cafés, clubs en discotheken)
- Detailhandel in woongebieden (laden en lossen)

Geuraspecten

- Veehouderijen
- Mestbewerking en -verwerkingsbedrijven
- Mengvoederbedrijven
- Slachterijen
- Voedingsmiddelenindustrie
- Asphalt en afvalbedrijven
- Schadeherstelbedrijven (spuiterijen), kunststofverwerkende industrie
- Horeca (restaurants, cafetaria's en dergelijken).

Gelet op

Geur- en geluidhinder zijn geen aspecten die bij reguliere controles naar voren komen. De aanpak is dus enerzijds preventief en anderzijds gebaseerd op de inzet bij klachten en naar aanleiding van klachtenanalyses.

Ambitie

Wij willen komende jaren nieuwe hindersituaties zoveel mogelijk voorkomen. Bij bestaande situatie bijdragen aan vermindering van klachten.

Doelstellingen

Wij willen (in 2028):

1. In bestaande situaties een afname zien van 50% geur- en geluidklachten ten opzichte van elk voorgaande jaar.
2. Bij nieuwe situaties escaleren voorkomen door snelle overdracht van piket naar toezicht, zo nodig gevolgd door de systematiek van aandachtsbedrijven.

Aanpak

A Vergunningverlening

- Toetsen aan geur- of geluidsregels in het (tijdelijk) omgevingsplan;
- geur- en geluidvoorschriften uit de Bruidsschat in het omgevingsplan aanpassen aan het Bkl.

B Toezicht en handhaving

- Toezicht organiseren op geluid- en geuraspecten bij geselecteerde bedrijven aan de hand van klachtenanalyses;
- preventief geluid- en/of geurmetingen uitvoeren (planbaar);
- zorgdragen voor een adequate verbinding tussen de consignatiedienst en het toezicht;
- in geval van hardnekkige klachtsituaties willen we de situatie aanpakken op basis van de systematiek van aandachtsbedrijven (specifiek met de deelnemer afgestemd bedrijfstoezichtsplan).

Indicatoren

- Aantal klachten geur- en geluidhinder per gemeente per jaar (bedrijfsgebonden) en de vergelijking met voorgaande jaren (patroon);
- aantal handhavingsbesluiten in geval van overtredingen op het vlak van geur- of geluidsnormoverschrijding;
- aantal maatwerkbesluiten genomen om geur of geluid verder in te perken.



5. Basis op orde

5.1 Actueel bedrijvenbestand

Inleiding

Bedrijven zijn voortdurend in beweging. Elk jaar beginnen en stoppen er veel bedrijven, of ze veranderen hun activiteiten. Dit wordt niet altijd bij de ODZOB gemeld.

Hierdoor raakt ons bedrijvenbestand verouderd: zowel welke bedrijven er per gemeente zijn gevestigd als wat ze precies doen. Dit maakt het lastig om risicogericht te selecteren welke bedrijven relevant zijn.

Daarnaast zorgt de Omgevingswet ervoor dat we werken met milieubelastende activiteiten op een locatie. Daarom is een andere ordening van informatie nodig.

Weten welke informatie je per milieubelastende activiteit (MBA) hebt en hoe deze te gebruiken en delen met anderen, noemen we onze informatiepositie. Op dit moment kunnen we geen goede bedrijvenlijst op basis van een MBA maken. Hierdoor is onze informatiepositie onvoldoende. We kunnen risico's niet goed identificeren en daar zijn waar we moeten zijn.

Toezicht heeft veel belang bij een goed bedrijvenbestand. Daarnaast kan toezicht maar deels bijdragen aan een oplossing, omdat ook vergunningverlening en data-analyse onontbeerlijk zijn.

Thema

Basis op orde

Gebiedssoort

De basis op orde rondom onze informatiepositie speelt in het hele werkgebied van de ODZOB.

Doelgroep/Scope

De focus om de basis op orde te krijgen ligt bij de bedrijven:

- in de ranches die binnen het risicoanalyse tabel (bijlage 2 van het ROK-VTH) een score van 25 of meer hebben;
- die activiteiten die in Register Externe Veiligheidsrisico's (REV) vastgelegd moeten worden.

Gelet op

- De Omgevingswet die een goed geïnformeerde besluitvorming benadrukt;
- de uitkomst van onze risicoanalyse uit het ROK beleid;
- onze wettelijke verplichting met de basistaken zoals gedelegeerd aan de omgevingsdiensten.

Ambitie

Wij willen vanuit toezicht bijdragen aan een actueel bedrijvenbestand.

Doelstelling(en)

Wij willen eind 2026:

1. Wij willen eind 2026 een actueel bedrijvenbestand hebben van alle milieubelastende activiteiten die vallen binnen de branche met een risicoscore hoger dan 25 en/ of in het REV horen;
2. we hebben eind 2026 een methodiek om het bedrijvenbestand actueel te houden.

Aanpak

A. Vergunningverlening

- De registratie van het locatiedossier actueel houden conform afspraak.

B. Toezicht en handhaving

- De registratie van het locatiedossier actueel houden conform afspraak;
- het inrichten en op orde brengen van onze systemen op basis van de risicoanalysetabel ROK;
- registreren, bijwerken en ontsluiten van informatie in het systeem vanuit gebiedsgerichte projecten (gevelcontroles) en brancheplannen.

C. In samenwerking met ICT

- Data- analyse inrichten en uitvoeren;
- het locatiedossier (Brl) in Powerbrowser inrichten;
- samenwerken met gemeenten en andere partners om een gezamenlijk inzicht te krijgen.

Indicatoren

- Het aantal bedrijven in het systeem;
- het aantal activiteiten in het systeem;
- de mate van gevuld zijn van het landelijke MBA-register (nog in de maak);
- aantal wijzigingen bedrijfsgegevens Kamer van koophandel.

Leidraad ROK VTH 2025-2028

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Wal 28
Postbus 8035
5601 KA Eindhoven

www.odzob.nl



OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT